

Mus jahiseadus.

Linnade ja
jä meesadust.

Heinrich

Hind: 5 kop.

Antoni Lindfors

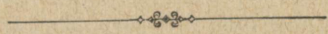
Tallinnas, 1892.

Lindfors'i pärijate juures saada.

A-993

Duplum

Hus jahiseadus.

Kind: 5 kop.

Tallinnas, 1892.

Lindfors'i pärijate juures jaada.

Дозволено цензурою. — Дерптъ, 22-го Іюня 1892 г.

A-993

238

Riiksrath omas Kõigefõrgemalt kutsutud Iseäralises koosolekus ja omas täielises kogus on pärast Kroonumaade-Ministri ettepaneku läbivaatamist jahiseaduse-plaani kohta järgmist heakskiitumist annud:

I. Jahiseaduse-plaani Kõigefõrgemaks finnitamiseks Keisri Majestäti ette ja pärast finnitamist Paastukuu 1. päevast 1892 maksma panna, Põllutöö-ustawi (Swod. Sak. ram. XII, jägu 2, wäljaanne 1886) artiklite 105, 106, 107 esimese poole, 108—116, 119—126 ja 129—130 asemel.

II. Nuhtluse seaduse art. 943 (wäljaanne 1885) järgmisel wiisil seletada:

Art. 943¹. Wälja- ja metsawahid ja metslindude hoidjad, kelle üle tõeks tehtud, et nemad wale-ülesandeid ette pannud on, langewad, peale eel käinud art. 943 määratud nuhtluste, ametist äraheitmise alla ja kautawad õiguse iialgi weel üht seesugust ametit tallitada.

III. Nuhtluse-seaduse kohalise jäutuse täiendamiseks (wäljaanne 1885) määrata: Ühe metshärja surmamise eest langewad süüdlased 500 rubla trahwimaksu alla iga surmatud metshärja eest.

IV. Metsa-ustawi art. 57 ja 146 (wäljaanne 1885) muutmiseks määrata:

1) Omawolilise jahipidamise eest wõera maa peal langewad süüdlased trahwi-maksu alla 5 rublast kuni 25 rublani. See trahwimaks wõib 50 rublani kõrgendatud saada jahi eest parkides aidade wahel, niisamati metslinnu-parkides, mis mitte takistamata ühenduses nabrusliste maadega ei seis, ehk heinamaate ja põldude peal enne nende korristamist.

2) Punkt 1 all nimetatud trahwi alla saab ka see pandud, kes metslindusi*) wõera maa pealt ühelgil wiisil wälja ajab.

3) Jaht ilma ettekirjutatud jahti-tunnistufeta, linnupesade lubata häwitamine ehk munade ja poegade wäljawõtmine pesadest, saab 5 kunni 25 rublaga trahwitud.

4) Jaht wõeraste jahti-tunnistustega, jaht metslindude peale, millel kaitse-aeg on, jaht keelatud riistadega, saab 10 kunni 100 rublaga trahwitud. Süüdlaste juures leitud jahiriistad saawad ära wõetud.

5) Jahti-tunnistuse mitte-ettenäitamise eest jahti aeal, nende pärimise peale, kes jahiseaduse täitmise üle walwama piawad, saawad süüdlased 5 rubla trahwiraha alla heidetud.

6) Põdra- ja hirwe-lehmade surmamise eest langewad süüdlased 50 rubla trahwiraha alla, ühe emase metskitse ehk kõige nende kolme looma-tõugude wafikate surmamise igaihe eest 25 rubla trahwiraha alla.

7) Metslindude wäljakandmise, wedamise ja müümise eest keelatud aeal, saawad süüdlased trahwitud: iga leitud põdra, hirwe ja metskitse eest, niisamati iga kaljukitse ja steppikitse eest 25 rublaga, iga teise metslinnu eest 1 rublaga.

8) Kõik punkt 1 kunni 7 sees ülesluetud trahwid wõiwad uute süütegemiste juures kahelordseks pandud saada.

9) Jahti pealt leitud maksab see, keda ühe metsa- ehk maatüki piires, sõiduteest kõrwal, püssiga ehk ühegi teise riistaga metslindude püüdmiseks leitakse.

10) Need punkt 1 kunni 9 sees määratud trahwimaksud, niisamati ka ärawõetud metslindude ja süüdlaste juures leitud jahiriistade müümisest saadud raha, saawad Seespidiste asjade Ministeeriumi iseäraliste summade juure luetud, ühe kapitali kogumiseks jahiseaduse täitmise ülewaatamise tugewamaks tegemiseks.

V. Muhtluse-seaduse art. 915 (wäljaanne 1885) maha kustutada.

*) „Metslinnuks“ nimetame siin Eesti-keeli wana pruugi järel ka neljajalgseid jahiloomi. Wäljaandja tähendus.

Majestät Keiser on seda Riitsrathi=heaksarvamist Kiiinlakuu 3. päawal 1892 Kõigefõrgemast finnitunud ja täita käsfinud.

Jahiseadus.

(Kiiinlakuu 3. päawal 1892 Kõigefõrgemast finnitatud.)

I. Jahi-pidamise üle.

1) Jahi-pidamise kohta kõikides kubermangudes, mis üleüldise kudemangu-orra järel walitsetud saawad, Liwimaal, Gestimaal, Doni Kasakate waldkondas ja Kaukasus'es maksawad järgmised seadmised.

2) Need räägitawad seadmised maksawad igasuguse jahi kohta: püüfiga, koertega (urtadega, agijatega) j. n. e.

3) Kellegil ei ole luba jahti pidada, ilma tema nime peale kirjutatud jahi-tunnistujeta, mis kohalise kohtu poolest antud saab.

4) Need määramised jahi-pidamise üle jahi tunnistuse peale, ei mõju mitte: Archangelski, Wologda, Olonezi, Permi, Wjatka ja Kostroma kubermangude, Kasani kubermangu, Kosjmodemjanski Tschebokfarski ja Zarewofokshaiski kreiside, Nishni-Nowgorodi kubermangu Mafarjewi ja Semenowi kreiside, Nowgorodi kubermangu Beloferski ja Kirillowi kreiside, Pskowi kubermangu Cholmi kreisi kohta.

5) Jahi-tunnistused, Seespidise asjade Ministri poolest antud kujul, saawad Kreis-Isprawnikute ja Kreis-(Ringkonna-) ülemate poolest antud, niiheaste palwe peale kirjalikult, kui ka suusõnaga.

T ä h e n d u s: Nendele, kes weel mitte 17 aastat wanad ei ole, ei saa jahi-tunnistusi mitte teifiti, kui wane-mate, wöormündrite ehk furatorite palwe peale antud.

6) Jahi-tunnistusi ei anta mitte: a) nendele, kes Politsei ülewaatamise all seisawad, b) seesugustele, kes jüüde pärast jahi-seaduse wasta, wõera metsa rikkumise ehk rööwimise pärast

trahwi alla mõistetud on, kummi nende peale mõistetud kohtuotsus täidetud saanud.

7) Jahi-tunnistus maksab läbi kõige selle aasta, mille kohta see antud on, igas paigas, mis jahiseaduse all seisab.

8) Iga jahitunnistuse eest on 3 rubla maks. Jahitunnistuse väljaandmise juures ei saa teisi maksusi (ei ka stempelmaksu) mitte maksetud.

T ä h e n d u s: See selles art. tähendatud maks saab Seespidiste asjade Ministeriumi iseäraliste summade juure luetud, ühe kapitali kogumiseks jahiseaduse täitmise rohkendatud ülewaatamiseks.

9) Ilma maksuta saavad jahitunnistusi: a) Metsa-ressjori ametnikud ja Kroonu metsa-wahikond, niisamati ka metsnikud, metsawahid ja metslindude-hoidjad era-maaperemeeste juures, kes ettekirjutatud wiisil omais ametites finnitatud on ja b) jahimeestekond, oma teenistuse-peremehe kohalise ettepanemise peale.

T ä h e n d u s: Jahimeestekonnaks saavad arwatud: pikõrid, koerapoisid, jäägred ja urtade-ülewaatajad.

10) Kroonumaade Ministri hooleks saab antud, ilma maksuta jahiluba anda: a) igal aeal suurte jahiloomade (peale mets-härgade) ja lindude peale jahiti pidada, niisamati ka linnupesasi wälja wõtta ja mune korjata, kui seda teaduslikkudeks tarwitusteks tehakse ja b) mitmesuguseid metslinnu-tõugusi nende asutamiseks teistes paikades ja looma-parkide tarwituseks püüda. Üks seesugune luba maksab jahitunnistuse asemel. Need, kellele seesugune luba antud on, saavad ilma maksuta jahile Kroonumaade peal ja Kroonu metsades lastud, mis mitte wälja renditud ei ole (peale nende Kroonumaade ja Kroonu-metsade, mis kõige kõrgemateks jahtideks määratud on) niisamati ka teiste maade peale, üleüldisel põhjusel.

11) Igal kütil piab jahil aeal tema nimi peale kirjutatud jahitunnistus kaasas olema ja tema piab seda nende pärimise peale, kelle käes jahiseaduse täitmise ülewaatamine seisab, ette näitama. See kohustus, jahitunnistust kaasas kanda, ei mõju

mitte nende kohta, kes Politsei poolest korraldatud jahtidest röövloomade hävitamiseks osa võtavad (Üleüldise kubermangu-korra art. 1463, Svod Sak. raam. 2, jägu 1, väljaanne 1876), ega ka klaperjahtideks palgatud ajajate kohta.

12) Jahi-õigus on omandikul oma piirete sees.

13) Jahiks mõera maa peal on selle maa omandiku kirjalikku luba tarvis.

14) Kord jahilubakirja andmiseks ühe maa peal, mis Kroonu-maade Ministeriumi all seisab, on ühes lihas selle art. juure määratud.

15) Jahi-õigus talupoegade fruntide peal, kes talufoguduseühenduses on, on talufoguduse oma. Üksikud talupojad ja teised inimesed saavad õigust, tähendatud frunti peal jahti pidada, ainult seaduslikul teel tehtud foguduse-otsuse peale*).

16) Jahi-pidamine linna fruntide peal saab linna kohtude poolest lubatud.

Ex bibl. univ. Tart.

17) J a h t s a a b k e e l a t u d :

- a) metshärgade ja emasete põdrade, hirvede ja metskitsede, niisamati nende looma-tõugude vasikate peale, läbi kõige aasta. T ä h e n d. Kõik aastane juure-lasvus saab selle aasta Jõulukuu 31. päevani vasikate jekka luetud ;
- b) isasete põdrade peale Märrikuu 1. päevast Veikusekuu 15. päevani ;
- c) hirvede peale Vaastukuu 1. päevast Heinakuu 15. päevani ;
- d) metskitsede peale Talvekuu 1. päevast Jaanikuu 1. päevani ;
- e) steppi-kitsede, antilopide, must-sikkude, argalide ja

*) See seaduse number ei mäsja mitte Tallinna- ja Riia-maa kohta, sest et meil foguduse maad ei ole, vaid üksi Suure Riigi kohta, kus taluomanikuid ei ole ja walla maa ikka kõige foguduse oma on.

Wäljaandja tähendus.

- teiste kalju-kitsede peale Paastufuu 1. pääwast
Heinakuu 15. pääwani;
- f) isa-metsiste ja isa=tedrede peale Lehekuu 15. pääwast
Heinakuu 15. pääwani;
- g) korpiitsakate (metsa-näppide) peale Jaanifuu 1. pää-
wast Heinakuu 15. pääwani;
- h) mets-hanede ja luifede peale Lehekuu 1. pääwast
Jaanifuu 29. pääwani;
- i) isa-partide peale Jaanifuu 1. pääwast Jaanifuu
29. pääwani;
- k) kõisjuguste partide, näppide, kiwittate, rääfude ja
teiste soo- ja wesi-lindude peale Paastufuu 1. pää-
wast Jaanifuu 29. pääwani;
- l) hallide ja punasete põld-püüde peale Jõulukuu 1.
pääwast Leikufekuu 15. pääwani;
- m) funing-põldpüüde peale Jõulukuu 1. pääwast Wiina-
kuu 1. pääwani;
- n) fasanide ja jänesete peale Küninakuu 1. pääwast
Mihklifuu 1. pääwani;
- o) ema-metsiste, ema=tedrede, laanepüüde, raba-kanade,
trapp-hanede ja wahtlete peale Paastufuu 1. pää-
wast Heinakuu 15. pääwani. T ä h e n d. I sa-
wahtleid wõrkudega püüda on Lehekuu 15. pääwast
Heinakuu 15. pääwani keelatud;
- p) kõige teiste metslindude peale, peale rööwloomade,
Paastufuu 1. pääwast Jaanifuu 29. pääwani.

18) Läbi kõige aasta on kõisjuguste püüde-riistadega (lingu-
dega, paeladega, wõrkudega, lõksudega ja seesugustega) püüda
keelatud: metsiseid, tedresi, laane-püüsi, põld-püüsi, funing-põld-
püüsi, fasanisi ja metskitsesi, niisamati ka linnupesasi häwi-
tada ja kõisjuguste lindude, peale rööwlindude, mune ja poegi
wälja wõtta.

19) Lubatud on, rööw-loomi ja rööw-lindusi häwitada,
niisamati nende poegi ja nende pesasi häwitada, nurmedel ja

metsades hulkujaid kasfiji ja koeri surmata — läbi kõige aasta, iga nõuuga, mitte aga kihwtiga. Kubermangude- ja Waldfondade-ülemate hooleks on antud; kihwtitamisest rööw=loomade hävitamiseks kui üleüldist nõuu lubada, ehk üksikutele inimestele ja jahiseltsidele selleks luba anda.

20) Rööw=loomade jekka saamad arwatud: karu, hunt, rebane, schakal, määr, kiwi-rebane, nirk, kärp, scarm, soo=sarm, hermelin (walge-nirk), nugis, vielfras, ilwes, mets-kass ja oraw. Röö-lindudeks on pidada: kottas, kuning=kottas, kana-kull, geierkull, kõik kulli-tõud, harakas, kaarn, wares, haff, tihase-kull, pählla-ähk, pass-räg, suurispea kullid, öö-kullid ja warblased.

21) Rööw=loomi, kes inimestele ja koduloomadele kardetawad on, wõera maa peal ilma maaomaniku luba'ia surmata, on ainult kogemata nendega kokkujuhumise juures ehk kohaliste Politsei-ülemate kutsumise peale lubatud (Üleüld. kuber.=kord art. 1463, Swod Sak. raam. 2, jäg. 1, wäljaanne 1876).

22) Paastufuu 1. pääwast Jaanifuu 29. pääwani ei ole jaht koertega ühegi kaubaga lubatud. T ä h e n d. Selle läbi ei ole linnu=koerte ja agijate õpetamine (ilma püssita) mitte keelatud.

23) King-aidadega parkide ja metsa=tukkade peremehed, selle parkid ja metsa=tukkad mitte teiste naabri=maade wasta lahti ei ole, wõiwad nendes läbi kõige aasta igasuguste metslindude peale jahti pidada.

24) Archangelski kubermangu ja Wologda kubermangu põhja=ida poolise jäu talupoegadele, Wogulastele Permi kubermangus, endistele Kroonu=asujatele sellesama kubermangu Werchoturje ringfondas ja Wjatka kubermangu Glasowi, Drlowi ja Slobodi kreisides, on jaht neis kohakondades kõitsuguste metslindude peale läbi kõige aasta lubatud. Igasuguste metslindude müümine nende talupoegade poolest, on aga Paastufuu 10. pääwast Heina fuu 1. pääwani keelatud.

25) Metslindude wäljakandmine, wedamine, müümine ja ostmine, 10 pääwa pärast termini, millest saadik jaht kohaliste metslindude peale mitte lubatud ei ole (art. 17), on keelatud.

T ä h e n d. Elusaid metslindusi kasvatamiseks wadada, on ka selles art. tähendatud aeal lubatud, aga ainult kohalise Politsei-ülema lubaga.

26) Linnades on kauplemine metslindudega, mis talwel (Paastukuu 1. päewani) lastud on, igal aeal lubatud, kohaliste seaduste tähelepanemisega.

II. Ülewaatamise kord jahiseaduse täitmise üle, nendaka nende seadmiste üleastumiste ülesandmise kohta.

27) Ülewaatamine jahiseaduse täitmise üle saab antud: 1) Politsei kätte; 2) Metsa-ressori ametnikkude, Kroonu metsawahtkonna, Kroonu-mõisade-ressori metsa-walitsejate ja Metsakorpuje ametnikkude kätte, kes era-metsade üle walitsewad, nende ülewaatamise alla antud ringfondade piires; 3) wälja- ja metsawahtide ja metslindude-hoidjate kätte, nende ülewaatamise alla usaldatud ringfondades.

28) Metslindude-hoidjat saawad nende finnitamise kohta ametis, sellega ühendatud õigustes, ameti-tähtede kätteandmises ja teenistusest lahtilaskmises needsamad seadmised maksma pandud, mis metsawahtide kohta Metsa-ustawi art. 568—572 sees (Swod Sak. raam. 8, jäg. 1, wäljaanne 1876) määratud on.

29) Kubermangu-, kus on, Waldkonna-ülematel on õigus, neile tuntud inimestele (nende inimeste eneste tahtmisega) woli anda, üleastumisi jahiseaduse wasta tõeks teha. Neile wolitatud inimestele saab kohaliste Kubermangu-, kus on, Waldkonna-ülemate poolest nende tegewuse ringfond juhata tud. Seda woli ülesastumisi jahiseaduse wasta tõeks teha woiwad ka seaduslikul põhjusel asjuwad J a h i m e e s t e - ü h e n d u s e d, niisamati ka Põllumeeste-seltsid oma liigetele anda. Seesugused wolikirjad maksawad neis kohakondades, mille üle nende seltside tegewus nende põhjuskirja järel ulatab. Need selles art. nimetatud wolitatud inimesed saawad õigust, nende poolt tõeks tehtud üleastumiste juures jahiseaduse wasta, süüdlasi Politseile seaduslikuks tallituseks selles asjas ette panna.

30) Protokollid üleastumiste üle jahiseaduse wasta saawad kriminal-*korra* art. 1133—1136, 1140—1142 ja 1150 ja 1151 järel üles pandud, kus juures protokollis tähendada on, misjuguised püüde-riistad ja mis tõugu metslinnud ja kui palju neid, üleastumise kaebtuse-aluse käest ära wõetud saiwad.

T ä h e n d. Selle art. sees nimetatud protokollid üleastumistest jahiseaduse wasta, mis trahwi alla mitte rohkem kui 100 rubla langewad, wõiwad ka ilma tunnistameeste osawõtmiseta üles pandud saada.

31) Süüdlase otsimiseks, kes üleastumise-paigast ära läinud, on metsja-wahtkondadel, wälja-wahtidel ja metslindude-hoidjatel õigus Politsei-ülemate poolt abi pärida.

32) Süüdlaste juures leitud metslinnud saawad wiiwimata jahi-peremehe ehk rentija kätte antud, kui aga teadmata on, kus kohalised metslinnud surmatud, siis saawad need Politsei käsu peale ära müüdüd ehk häwitatud.

33) Protseffi algamine ja süüdlaste süü tõeks tunnistamine kohtu ees (üleastumise pärast Kõigekõrgemast selle aasta Kõünla-kuu 3. päewal finnitatud jahiseaduse IV. jäu art. 3—7 wasta) saawad Politsei-ametnikkude kätte usaldatud, kriminalprotseffi-*korra* art. 1215 ja 1216 järel.

34) Protseffid Riiksrathi heaksarwamise IV. jäu art. 1 ja 2 sees nimetatud üleastumise pärast ei saa mitte teifiti ette wõetud, kui selle jahi-peremehe ehk rentija kaebtuse peale, sellele kahju tehtud on, ja nende peale ei saa trahwi pandud, kui kahju alune ja kahju-tegija oma keskis lepiwad.

35) Kriminalprotseffi-*korra* art. 1187¹ mõju saab nende protkollide kohta üleastumiste asjus jahiseaduse wasta maksma pandud, mis selleks määratud *korra* (art. 30) järel üles pandud saawad.

Jaht saab keelatud: ■

Metslinnude ja metsloomade tõugud:

Emasete põdrade ja metskitsede, niisamati nende vasikate peale .
 Põldpüüde peale
 Isasete põdrade peale
 Jänesepe peale
 Isasete metskitsede peale
 Oma-metsiste, ema-tedrede, laane-püüde, raba-fanade ja wahtlete peale
 Partide, näppide ja teiste mitte üles loetud lindude ja loomade peale
 Isa-metsiste ja isa-tedrede peale
 Hanede ja luikede peale
 Korpiitsjade peale
 Isa-partide peale
 Rõõw-loomi ja rõõw-lindu surmatada on läbi aasta lubatud .

	Näärk. u.	Küünlak. u.	Paastuk. u.	Sürrik. u.	Lehesk. u.	Saanuk. u.	Heinak. u.	Leitusk. u.	Mihkisk. u.	Winak. u.	Talvesk. u.	Sõuluk. u.
Emasete põdrade ja metskitsede, niisamati nende vasikate peale .	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Põldpüüde peale	■	■	■	■	■	■	■	■				■
Isasete põdrade peale	■	■	■	■	■	■	■	■				
Jänesepe peale		■	■	■	■	■	■	■				
Isasete metskitsede peale	■	■	■	■	■						■	■
Oma-metsiste, ema-tedrede, laane-püüde, raba-fanade ja wahtlete peale			■	■	■	■	■					
Partide, näppide ja teiste mitte üles loetud lindude ja loomade peale			■	■	■	■						
Isa-metsiste ja isa-tedrede peale					■	■						
Hanede ja luikede peale					■	■						
Korpiitsjade peale					■	■						
Isa-partide peale						■						
Rõõw-loomi ja rõõw-lindu surmatada on läbi aasta lubatud .												

kuuni 29 Jaanil

**Mis metsawahtidel, wäljawahtidel ja metslindude-
hoidjatel jahiseaduse täitmise üle walwates tähele
panna on.**

Kõigeförgemalt Küninlatuu 3. pääwal 1892 finnitatud jahiseaduse § 27 annab walwamist selle seaduse täitmise üle, peale teiste ametnikkude, ka metsawahtide, wälja- ehk põllawahtide ja metsloomade-hoidjate hooleks. Metsawahtide ja wäljawahtide amet on meie kodumaal juba wanast aeast saadik asutatud ja on rahwal tutaw, ainult selle wahega, et neid uuemal aeal ka korraliselt on wannutama ja neile ameti-tähtesi andma hakatud, et nende tunnistus ilma tunnistus-meesteta maksaks ja rahwas neid kui ametnikkusi ära tunda wõiks ja nende sõna nende ameti-tallituses tõrkumata kuulma piaks. Uus jahiseadus lisab weel ametniku, metslindude-hoidja, niisama-suguse kohustusega ja õigusega nende juure, ka nenda ametisse pandud, finnitatud ja kohustatud saab, nagu metsawahid ja wäljawahid, jahiseaduse § 28 põhjusel. Selle ameti peale wõiwad ainult mehed pandud ja finnitatud saada, kes juba vähemast 21 aastat wanad ja igapidi laitmata ja ustatawad on. Et kõigeil neil kolmel ametnikul jahiseaduse täitmise ülewalmamise juures ühesugused kohused ja õigused on, sellepärast saagu nemad selle firja lühendamise heaks siin kõik ülepea „wahid“ nimetatud. Et need wahid ja kõik teised, kellel nendega ja selle asjaga ülepea tegemist on, kõigeist omaist kohustustest ja õigustest selgest aru saaksiwad ja käskides ega käsku kuulates mitte oma enese

ega teiste kahjuks ei efiiks, sellepärast on Gestimaa Jahimeesteühendus, seda lühkest juhatusst üles panna kafulifuks arwanud. Iga waht, oma ameti-tähega rindas maksab omas tema ülewaatamise alla usaldatud tallituse-ringfondas nagu iga teine Politsei-ametnik, kelle sõna ja seaduslikku pärimist igauks tõrkumata kuulma ja täitma piab. — Kui nüüd üks waht tema ülewaatamise alla usaldatud ringfondas üht wõerast sõiduteeförwas püssiga ehk ühe teise riistaga metslindude püüdmiseks leiab (w. jahiseadus IV. 9), siis on wahi kohus pärida, et see inimene temal piab ette näitama: 1) tema nime peale wäljafirjutatud jahitunnistust; 2) tema nime peale selle maa omandiku poolt wäljaantud firjalikku tunnistust, et temale seal jahipidamiseks luba on antud; 3) neid metslindusi, mida tema lastnud ehk teisel wiisil surmanud ehk finni püüdnud on. — Kui waht leiab, et wõeras ühegil wiisil jahiseaduse wasta efsinud on, siis piab waht teda mõistliku sõnaga oma kaasa kutsuma. Kui jahiseaduse wasta efsinud wõeras heaga sõna ei kuula, siis on wahil täieline kohus ja õigus teda finni wõtta ja lähema Politsei ehk Wallawalitfufe majasse wiia. Kui süüdlane wasta paneb ehk kui teised inimesed temale appi tulewad, siis ei ole wahil koguni mitte tarwis nendega riidlemata hakata, waid süüdlased piawad paigale jääma ja kui tema neid ära tunneb, siis piab tema nende peale seaduslikul wiisil kaebtust jisse andma. Kui waht aga süüdlasi mitte ei tunne, siis piab tema nende jälgede järel käima, kunni keegi wasta tuleb, piab teekäijate poolt omale abi paluma ja süüdlaste käest midagi ära wõtta püüdma, mis nende süü tunnistuseks sünnis on, ikka aga tähele pannes, et seadus püsside ja koerte ärawõtmist keelab, sest et nende wägiwaldse ärawõtmise läbi kergeft üks suurem õnnetus juhtuda wõiks. Oma püssi ehk muud surma- ehk haawamise-riista tohib aga waht ainult siis tarwitada, kui süüdlased ahwardamisega tema kallale sipuwad, nii et temal oma elu ja terwise kaitsemiseks muud nõuu enam üle ei jää.

Üleastumiste tõeks-tunnistamiseks jahiseaduse wasta piab

wõimalikult wiimimata üks protokoll üles pandud saama : 1) protokoll ülespanija oma nimega ja ametiga ; 2) kes (nimega ja elupaigaga), 3) kus kohas, 4) mil aeal ja mil wiisil effinud ja effitud on ; 5) misjugused püüde-riistad (mitte aga püssid ja koerad), mis tõugu metslinnud ja kui palju neid südlase käest ära wõetud saidwad ; 6) tunnistus-meeste nimed, kes osawõtjad protokoll ülespanemise juures olivad ; 7) kõik süüdlase poolt ette pandud wabandamisjed ja wastarääkimised. — Protokoll saab kõige nende kuuldes ette luetud, kes selle ülespanemiseft osa wõtjivad ja nendest alla kirjutatud. Kes kirjutada ei oska, see piab üht teist, kes kirjutada oskab, paluma, tema asemel tema nime alla kirjutada, järgmisel wiisil : Mitte-kirjaoskaja N. N. eest tema asemel alla kirjutatud N. N. (Esimese N. N. koha peale saab allakirjutamiseks kohustatud tunnistus-mehe nimi pandud, teise N. N. koha peale selle oma nimi, kes tema asemel alla kirjutab.) Tunnistus-mehed, kes protokoll ülespanemise osawõtjad olivad, piawad selle juures tunnistust kirjalikult üles panema, et protokoll sõnakäik just sedamööda on, kuida nemad seda asja tõe poolest ise näinud ja kuulnud on. Rihtlastest nimeallakirjutamisest ei ole küll. — Kui süüdlane ei taha oma nime protokoll alla kirjutada, siis piab ka seda protokollisse üles wõetama ja kahele teisele tunnistus-mehele teada antama. — Majade sisse wahid nende läbiotsimiseks oma lubaga astuda ei tohi, waid selleks piawad nemad Politsei osawõtmist ja abi paluma. — Protokollid üleastumistest jahiseaduse wasta, mis mitte peale 100 rubla trahwiraha alla ei lange, wõiwad ka ilma tunnistus-meeste osawõtmiseta üles pandud saada.

Kui protokollid üleastumise-asjas jahiseaduse wasta ülemal tähendatud seaduslikul kombel üles on pandud, siis maksawad need protokollid kohtu ees täieste nende üleastumiste tõeks-tunnistamiseks, ilma et protokoll ülespanijatel ehk osawõtjatel kohtu ette kutsutud saada tarwis oleks. Minult siis saawad protokoll ülespanijad ja osawõtjad sellest ülespanemisest kohtu ette tunnista kutsutud, kui kaebtuse-alused protokoll ustatawuse

kohta Rahukohtu-wanemale midagi, tõe-asjade peale põhjustatud wastawaidlemist ette panna suudab, mida Rahukohtu-wanem maksmaks armab. On kõik seaduslik kord tähele pandud ja Rahukohtu-wanem ei pia süüdlase wastawaidlemist mitte ustatawks, siis on nendel protokollidel tõe-ks-tunnistaw wõim kohtu ees.

Wale-tunnistuse eest langeb waht raske nuhtluse alla: Tema saab kolmeks nädaliks kunni kolmeks kuuks finni mõistetud, ehk teda pannakse kaheks kunni neljaks kuuks wangi. Peale selle saab tema ametist lahti mõistetud ja ei wõi iialgi enam üht seesugust ametit tallitada. Ilmab aga koguni, et waht maksu eest wale-tunnistust teinud, siis langeb tema wale-wande peale määratud nuhtluse alla, saab Siber'isse=saatmisele ehk wangitööle mõistetud.

Selle kuulutusega ja seletusega armab Gestimaa Jahimeeste-ühendus oma kohust täitnud olema, niiheaste metslindude kaitseks õiguseta ja just sellepärast hoolimata küttide ja püüdjate eest, kes, kuidas teatakse, ka ema-linnud sagedast noore pesakonna keskist maha lastnud on, kui ka wahtide ja rahwa kaitsemiseks ehituste ja sagedast õige raskete wastamiste eest, mis jahiseadus määratud on. Wõetagu seda niisama lahkest wasta, kui seda pakutud on ja hoitagu ennast pahanduste, kulude ja teiste umbkulude eest.

Gestimaa Jahimeeste-ühendus.

Kõige kõrgema ja kõnni-
 taad, "Estimaa Jaki-
 meeste ühendus." lubas
 igga metava hil, selle
 ülleraudmise läbbi
 üllor, kes Jaki andme
 vastu teeb — saad
 süüaluseks — mor's teta.

Kümme rubla.

Juni 1892. igga vinge
ette.

A-993_{ii}